

Paličkovy utility

Kolekce šikovných nástrojů pro snazší vypalování CD a DVD **(CD)**

DAVID ČEPIČKA, DANIEL BEHRENS

Nebudeme daleko od pravdy, když prohlásíme, že vypalovačku a vypalovací software dnes vlastní prakticky každý. Pokud od svého vybavení očekáváte víc než jen vytváření a kopírování disků, narazíte s programy typu Nero a spol. na jejich pomyslný strop. V tomto článku a na našem CD vám nabízíme sadu utilit, s nimiž zvládnete i úlohy vymykající se běžnému standardu.

Ten, kdo často vypaluje, ví z vlastní zkušenosti, že ne všechno je tak snadné, jak se na první pohled zdá. V našem článku vám představíme několik utilit, s nimiž budete moci vyřešit problémy, které většinou obyčejný program pro vypalování nezvládne. Navíc je naprostá většina zmíněných programů zdarma. Na následujících stránkách vám popíšeme, k čemu jednotlivé utility slouží, jakými funkcemi disponují a jak s nimi zacházet. Většina utilit je anglických, ale řada z nich nabízí české jazykové moduly. U takových utilit si popíšeme, jak je počesit.

Bez speciálních utilit to často vůbec nejde

Běžné programy pro vypalování, jako jsou Nero, Win on CD či Pinnacle Instant CD/DVD, podporují celou řadu režimů pro vypalování a mají zabudováno mnoho rozličných funkcí. Jakmile ale narazíte na potřebu nějaké speciality, pak to výše zmíněnými nástroji jednoduše nejde, anebo jen s velkými obtížemi. Alespoň dva příklady za všechny:

Tak třeba ripování hudebních CD. Co se týče funkčnosti či ovládání, pak program **Cdex** zmi-

ňované aplikace předčí na celé čáře. Dokáže totiž ripovat jak celá hudební CD, tak i jednotlivé stopy nebo dokonce jen jejich části. A to ve formátech WAV, MP3 či Ogg Vorbis při všech dostupných bitratech, ať již konstantních nebo variabilních. Názvy skladeb či interperetů se stahují automaticky z databáze CDDb umístěné buď na pevném disku vašeho počítače, nebo na internetu. Takto si můžete svoji sbírku hudebních CD zálohovat v úsporném formátu na pevný disk, či ji upravit pro poslech na svém MP3 přehrávači.

Jako druhý příklad můžeme uvést práci s DVD. Při vypalování DVD disků se často setkáte s jevem, kdy si ne všechny vypalovačky rozumějí se všemi vyráběnými médii. Je tedy potřeba se zaměřit na ta správná. V tom vám pomůže utilita **DVD Identifier**, jež dokáže určit rychlost vypalování, typ disku, ID výrobce a přesnou kapacitu. Nikdy si totiž nemůžete být naprosto jisti, že médium, které má na obalu značku svého výrobce, skutečně od tohoto výrobce pochází. DVD Identifier vám tedy určitě prokáže mnoho platných služeb, a nepochybně i ušetří spoustu peněz za nepoužitelná média.

Střih videa

AV-Cutty 2.2

Cena: za dárek

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: www.avcutty.de
(avcutty22_setup.exe, 548 KB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Pokud jste si pomocí kamery natočili nějaký delší film, musí předtím, než jej vypálíte na CD, projít střížnou. Jednoduchý a přitom rychlý způsob pro stříh videa nabízí právě utilita **AV-Cutty**. Program automaticky rozdělí velké AVI soubory na jednotlivé scény, a takto vzniklé fragmenty pak ukládá do souborů videa. Při tvorbě fragmentů vychází z optického rozznávání scén, dokáže tedy na základě filmových stříhů a změn v obrazech rozpoznat, kde má nová scéna začínat. Pro stříhání se nemusí vy-

Šetření místa

Burn to the Brim 2.8.1

Cena: zdarma

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: bttb.sourceforge.net
(BTTB281.EXE, 1,26 MB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Chtěli byste si zazálohovat některé důležité soubory ze svého pevného disku na cédéčka. Ale jak zmíněné soubory zorganizovat tak, aby se všechny vešly na co nejmenší počet CD? V této situaci vám pomůže právě **Burn to the Brim**. Jedná se o utilitu, která spočítá, jak byste měli co neoptimálněji rozmístit své soubory

► **Stříhání videa pro spořivé:** Ke stříhání videa ve formátu AVI nepotřebujete žádnou drahou aplikaci – autor **AV-Cutty** po vás chce jen zaslání nějakého dárku.

chozí materiál znovu kódovat, takže při rozdělení filmu na jednotlivé části nedochází ke zhoršení jeho kvality. AV-Cutty můžete testovat libovolně dlouhou dobu, a to ve verzi bez jakýchkoliv omezení. Pokud se rozhodnete AV-Cutty používat trvale, očekává od vás autor aplikace zaslání nějakého dárku.

Jak funguje: AV-Cutty je funkční i bez instalace. Po jeho spuštění zadejte jméno AVI souborů, které se mají stříhat, a stiskem odpovídajícího tlačítka na spodním okraji okna aplikace spusťte rozpoznávání scén. Scény, které program rozezná, si pak můžete popřípadě prostřednictvím tlačítka v pravém dolním rohu přenést do seznamu scén.

Tyto se pak dají následně buď ještě manuálně rozdělit, anebo naopak, když zjistíte, že k sobě tematicky patří, sloučit. Seznam scén se dá rovněž ukládat a zase otevírat. Tak lze pracovat paralelně na několika projektech. Nakonec můžete vámi vybrané scény znovu uložit do AVI souboru (příp. souborů), a to beztrátově.

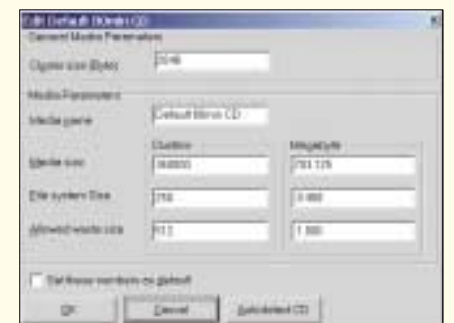
Jako velmi praktickou se jeví možnost rozšíření názvu souboru o parametry jako je číslo scény, popřípadě číslo prvního či posledního obrázku. Tím si i po delší době vybavíte, jaké soubory k sobě vlastně patří. Alternativou k dělení na základě scén je možnost rozdělení filmu na stejné dlouhé části.

na datové médium o libovolné velikosti a zároveň vám vytvoří standardní *ISO image*. Jejím nedostatkem je bohužel to, že pokud program nějaký nosič nedokáže zaplnit zcela, je potřeba zbylé soubory a složky přidat do seznamu pro vypálení ručně.

Jak funguje: Spusťte aplikaci a v ní klepněte na tlačítko *Start*. Objeví se vám adresářový strom, z nějž si vyberte složky, popřípadě diskové oddíly, které chcete na CD disky rozdělit. V poli *Splitting Depth* zadejte číslem míru, do které má utilita zkoumat úroveň co se týče počtu podsložek. Po dosažení této úrovně bude složka brána programem jako celek, tzn. že ji bude považovat za dále nedělitelnou. Například u stromu složek **C:\Složka\Podsložka1\Podsložka2** a **D:\Složka\Podsložka1** při volbě *Splitting Depth 0* bude považovat za nedělitelné celé disky C: a D: a bude se je snažit umístit na záložní médium jako celek. Při volbě *Splitting Depth 1* bude za nedělitelné považovat celé složky **C:\Složka** a **D:\Složka**. Jakou hodnotu zadat, aby zůstalo neumístěných co nejméně souborů? To záleží zejména na jejich velikosti. Obecně ale platí, že čím je parametr *Splitting Depth* vyšší a více souborů se má na záložní médium rozdělit, tím déle výpočet rozmístění trvá a tím více variant utilita uvažuje. Pokud výpočet omezíte časovým intervalem, nemusí vám program vždy nalézt tu nejlépejší variantu, ale zato vám za přijatelnou dobu učiní při-

jatelný návrh. Kromě pevně zadaných velikostí cédéček se dají zadat i velikosti jiné. Musíte však znát velikost jednoho clusteru a přesnou kapacitu nosiče. V pravém horním okně aplikace se pak zobrazují všechny prázdné soubory či složky. Ve spodním okně vidíte, jak se data rozdělují. Po skončení výpočtu konečně program vytvoří ISO image, z níž si následně můžete CD vypálit.

Upozornění: Ke spuštění programu budete potřebovat soubor **WNASPI32.DLL**. Pokud se na vašem počítači nenalézá, najdete jej **NA NAŠEM CD**, případně si jej můžete též stáhnout na internetové adrese www.geocities.com/aspi_driver (**ASPI!.EXE**, 156 KB).

▲ **Smysluplné využití kapacity médií: I když už dneska nejsou CD disky moc drahé, Burn to the Brim vám na ně vaše soubory optimálně přeuspořádá.**

Vypalování

CD Burner XP Pro 2.2.4

Cena: zdarma
Operační systém: Windows 98 SE/ME, 2000, XP
Internet: www.cdburnerxp.se
 (SETUP.EXE, 11,5 MB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Ten, kdo si chce pouze rychle vypálit nějaké CD nebo DVD, nepotřebuje žádnou robustní aplikaci typu Nero či Win on CD. **CD Burner XP Pro** sice v žádném případě co do funkčnosti nemůže soutěžit s uvedenými aplikacemi, ale pozornost si určitě zaslouží. Už kvůli svému jednoduchému ovládání a také proto, že je zdarma. Dokáže vám vypálit datové a hudební CD, ale zvládne i DVD. Kromě toho umí vypalovat ISO image a provádět ripování hudebních cédéček. Bohužel nejsou k dispozici žádné průvodce pro vypalování, ani zde není integrována možnost vypálit bootovatelný CD disk. Při našich testech ale aplikace pracovala spolehlivě a velmi plynule. **Jak funguje:** Při jejím spuštění budete dotázáni, co budete vypalovat. Poté se objeví hlavní okno aplikace, jež mimochodem velmi připomíná Nero. Soubory, které se mají vypálit, se pak vkládají do

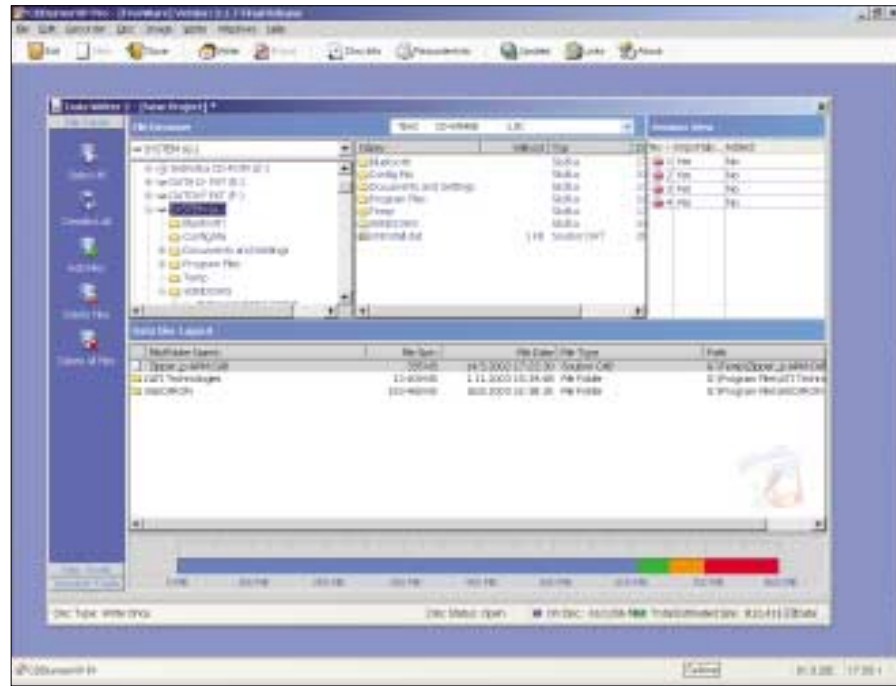
Řízení rychlosti

CD-ROM Tool 11/26/02

Cena: zdarma
Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP
Internet: cdromtool.sourceforge.net
 (cdromtool.zip, 273 KB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Člověk nemusí být nijak zvlášť citlivý na hluk, aby ho začal rušit rámus, který vydávají dnešní CD-ROM mechaniky. Zvláště když máte počítač umístěný v obývacím pokoji, abyste mohli sledovat filmy či poslouchat hudební CD,

▲ **Dobrá a zdarma: Pro jednoduché vypalování vám postačí i vypalovací program CD Burner XP Pro, jenž se velmi snadno ovládá.**

spodní části okna pomocí drag&drop. Pokud do vypalovací mechaniky vložíte disk, CD Burner XP Pro jej analyzuje a ukáže vám, zda a kolik je na něm volné místo. Pokud máte v počítači vypalovací mechaniku několik, můžete si klávesovou zkratku <Ctrl><R> vybrat, kterou z nich použijete. Informace o vloženém médiu pak získáte prostřednictvím klávesové zkratky <Ctrl><L>. Konečně samotné vypalování spustíte stiskem tlačítka *Write*. Velmi pohodlná je i práce při použití funkce ripování. Ta umožňuje načíst obsah hudební

ho CD a uložit jej na pevný disk v MP3, WAV, Ogg Vorbis či WMA. V poli *Rip Options* si lze stanovit, zda má program danou stopu načíst co možná nejrychleji, anebo co možná nej přesněji, a jak se má zachovat při výskytu chyby. Prostřednictvím databáze CDDb (není součástí softwaru) se dají získat informace o dané skladbě či interpretovi a tyto údaje se zohlední při pojmenování výsledných souborů. Při vypalování hudebních CD však chybí některé šikovné vlastnosti, jako např. vyrovnání hlasitosti jednotlivých stop.

▲ **Přesně podle přání: Zdarma dostupná utilita CD-ROM Tool ovlivňuje rychlost a dobu, po jejímž uplynutí se automaticky vypne motorek pro pohon mechaniky.**

přerušit tok dat a vypalované médium se zničí. Kromě upravení rychlosti mechaniky si můžete nastavit i tzv. hodnotu *Spindown*. Jedná se o dobu, která uplyne mezi posledním čtením dat a vypnutím motoru pohánějícího mechaniku. Pokud budete potřebovat mezi jednotlivými rychlostmi čas to přepínat, vyplatí se na pracovní plochu umístit *Quickset icon* (viz záložka *Shortcuts*). Program vyžaduje nainstalované ASPI. Nemáte-li je nainstalováno, podrobnější informace dostanete na internetových stránkách výrobce vaší mechaniky.

Vypnutí kódů regionů

DVD Genie 4.10

Cena: zdarma
Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP
Internet: www.inmatrix.com
 (dvdgn410.exe, 323 KB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Kódy regionů slouží zejména k tomu, aby se filmová DVD dostala do různých zemí v různou dobu. DVD disk s kódem regionu 1 (USA a Kanada) tak nepoběží v zařízeních, jež jsou nastavena na evropský kód regionu 2. Software pro přehrávání DVD má sice zpravidla možnost kód regionu změnit, počet změn je však ome-

Porovnání obsahu CD disků

CD Check 3.0.1.43

Cena: pro soukromé použití zdarma
Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP
Internet: www.elpros.si/CDCheck
 (cdchecksetup.exe, 827 KB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: I když jste si teď právě vypálili CD či DVD disk, nemůžete si být nikdy jisti, že jeho obsah odpovídá přesně tomu, co jste na něm původně chtěli mít. Dokonce ani drahé programy pro vypalování často přesně nesrovnávají obsah vypáleného média s původními daty. Utilita **CD Check** vám na cédéčku najde poškozené soubory či složky, a nejen to; umožní poškozené sou-

zen, a to zpravidla na pět. A na tomto vnitřním čítači právě troskotá většina utilit. V případě programu **DVD Genie** však tomu tak není. Otevírá totiž cestu, která umožňuje filmovým fanouškům zmiňované omezení mnohokrát obejít. Trik spočívá v tom, že DVD Genie přenastaví vnitřní čítač při každé změně kódu regionu do původního stavu, kdy opět umožňuje pět nových změn kódu regionu.

Jak funguje: Nastavení, která je nutno provést, silně závisí na tom, který program pro přehrávání dévédéček používáte. Spusťte si DVD Genie a přesuňte se na záložku odpovídající vašemu přehrávači. Vlastní záložky jsou k dispozici pro přehrávače PowerDVD od firmy Cyberlink, WinDVD od firmy Intervideo, DVD přehrávače od firm ATI a Matrox, jakož i pro utilitu Cinemaster od firmy Ravisent. Kromě toho DVD Genie pracuje s každým přehrávačem DVD, který je s některým z výše uvedených kompatibilní. Kromě funkcí pro změny kódů regionu je pro každý přehrávač k dispozici ještě celá řada dalších speciálních funkcí.

Jestliže si často používáte DVD s různými kódy regionů, pak byste si měli na záložce *Auto Region* povolit možnost *Automatické nastavení regionu po spuštění*. Dále se dá nastavit, aby se DVD Genie spouštěl automaticky vždy, jakmile vložíte disk do mechaniky.

Tip: Pro instalaci českého jazykového modulu si rozbalte soubory CZECH.LNG a CZECH.MSG

bory znovu obnovit. Proradí vám totiž, o jakou chybu se jedná, čímž se spíše dopátráte možné příčiny a vzniku té či oné chyby. Sice trochu oklikou, ale lze i zjistit, zda je nějaké CD či DVD chráněno proti kopírování. Ne vždy se totiž ochranné mechanismy projeví při prvním spuštění či při instalaci programu. CD Check vytvoří kontrolní CRC součty původních a zkopírovaných dat. Až teprve potom se projeví rozdíly, přestože jsou názvy a velikosti souborů stejné.

Není pochyb o tom, že teprve po vytvoření zálohy důležitých dokumentů či aplikací získáte jakousi jistotu o bezpečnosti dat. **Jak funguje:** Ovládání CD Checku je skutečně velmi intuitivní. Stiskem tlačítka *CRC* si vytvoříte kontrolní součty, prostřednictvím tlačítka *Ověřit* zkontrolujete, zda jsou všechna data čitelná a jestli se kontrolní součty shodují. Vyberte si složku, v níž se vyskytují data, která jste vypálili, a do odpovídající diskové mechaniky vložte médium, na němž máte kopii těchto dat. Nyní stiskněte tlačítko *Porovnat*. Do políčka *Zdrojové složky* zadejte původní složku, do políčka referenční složky zadejte cestu k záložce složky. Po stisku tlačítka *Pokračovat* CD Check provede analýzu dat

▲ **Eliminování kódů regionů: Prostřednictvím DVD Genie se můžete úspěšně chránit před politikou filmového průmyslu – na obrázku vidíte záložku pro přehrávač WinDVD.**

obsažené v souboru GENIE_CZECH.ZIP (9,91 KB) do složky, v níž máte DVD Genie nainstalovaný. Jazykový modul naleznete **NA NAŠEM CD** nebo si jej můžete stáhnout z internetové stránky uvedené v záhlaví tipu. Tento neúplný překlad sice patří k verzi 4.05, ovšem funguje i ve verzi 4.10.

v obou složkách a vypíše případné rozdíly. Jestliže vám CD Check zahlásil chybu, stiskněte tlačítko *Obnovit*. Utilita pak zkusí chybu opravit. Pro zvýšení šance na opravu můžete zvýšit časový limit pro opravu sektoru či počet pokusů pro čtení sektoru.

Tip: Pro popisovanou utilitu existuje i český jazykový modul. Klepněte v menu *Options* na záložku *Language* a zde vyberte položku *Czech*.

▲ **Podobný jako vejce vejci? Pomocí utility CD Check si prověřte, zda je originál vašich dat totožný s vytvořenou kopií.**

Informace o DVD discích

DVD Identifier 3.2

Cena: zdarma

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: dvd.identifier.cdfreaks.com
(DVD Identifier 3.2 Build#2 Setup.exe, 1,21MB) a [NA NAŠEM CD](#)

Co dokáže: Za mnoho problémů při vypalování DVD jsou odpovědné potíže s kompatibilitou mezi vypalovačkou a samotnými médii. Ne každé DVD médium si rozumí s každou vypalovačkou, a to i když souhlasí technické údaje uvedené na obalu. Utilita **DVD Identifier** vám pomůže v rozhodnutí, která média jsou pro vaši vypalovačku optimální. Zmíněný program vložené médium

Tvorba spouštěcího menu CD

CD Startup Standard 2.0

Cena: pro soukromé použití zdarma

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: www.vbarchiv.net/download/download_176.html
(cdstartup.exe, 1,28 MB) a [NA NAŠEM CD](#)

Co dokáže: Pokud dnes někdo vytvoří disk, na němž je několik spustitelných souborů, je takřka samozřejmostí, že se vám po jeho vložení do mechaniky zobrazí úvodní menu. To vám nabídne obsah programů na CD, jejich popis a možnost okamžité instalace. Mnohé profesionální vypa-

► Média pod lupou: A plikace DVD Identifier vám o vašem DVD disku poskytnete celou řadu zajímavých a užitečných informací pro bezproblémové vypalování DVD.

analyzuje a zobrazí informace o jeho typu, ID výrobce a dostupnou kapacitu. U disků DVD+R(W) lze získat navíc ještě dva další parametry – *Media Type ID* a *Product Revision*. Takto je například na každém médiu uvedeno, z jaké dodávky vlastně pochází. Mnoho firem totiž dévéděčka nevyrobí samo, nýbrž svou značkou označují média jiných výrobců. Pokud tedy začnete mít s disky konkrétního výrobce najednou problémy, výše zmíněným způsobem se dozvíte, zda firma kupříkladu nezměnila dodavatele nebo zda chyba není ještě někde jinde. Na rozdíl od řady podobných utilit neukazuje DVD Identifier pouze informaci, pro jaké rychlosti je médium určeno, ale informuje vás i o tom, jakou rychlostí může

speciálně vaše vypalovačka na takové médium zapisovat.

Jak funguje: Vložte médium, které chcete testovat, do vypalovačky a spusťte program. Pak stačí stisknout tlačítko *Identify*, a během několika sekund proběhne analýza. Prostřednictvím funkce *Clipboard* si můžete výsledky testu umístit do schránky, a odtud přenést třeba do nějakého textového editoru. Přes menu *On-line/Check for DVD Identifier Update now* si ověříte, zda nejsou na internetu k dispozici nové verze programu. Jejich stahování lze provádět automaticky. Pro testování svých médií použijte jen ty nejnovější verze, protože jen tak máte šanci, že utilita správně rozpozná většinu vložených disků.

lovací programy mají takový editor pro tvorbu spouštěcího menu integrovaný. Pokud váš program pro vypalování takovou funkci nemá, nezoufejte. Seznámíme vás s řešením, jež vás nebude stát ani korunu.

S pomocí utility **CD Startup Standard** si můžete vytvořit pro každý ze svých soukromých disků úvodní startup menu, a ani nemusíte umět programovat. Software je zdarma, ale pouze pro soukromé použití. Pokud byste se rozhodli jej využívat ke komerčním účelům, musíte si za 19 eur koupit Professional Edition.

Jak funguje: V menu *Startoptionen* klepněte na tlačítko *Neues Projekt*, do políčka *Titel des Startmenüs* zadejte název spouštěcího menu a do políčka *Ordner für Grafiken* cestu ke složce, v níž je uložen titulní obrázek. Také je možné na pozadí přehrát nějaký WAV či MP3 soubor – jeho název se napíše do políčka *Hintergrundsound (Wave/MP3)*. Nyní stiskněte tlačítko *Einträge*. Sem zadáte jména položek, které budou uvedeny ve spouštěcím menu, a také si zde určíte, v jakém pořadí půjdou za sebou. K dispozici jsou políčka pro krátký (*Kurze*) a dlouhý (*Lange Beschreibung*) popis. Dlouhý popis může obsahovat až 500 znaků. Kromě toho se dá ke každé položce umístit náhledový obrázek daného programu, který případně ještě může být oříznutý. Dále můžete vy-

► Jako profesionálové: I vámi vytvořené CD disky s programy se mohou blýsknout spouštěcí obrazovkou – a to díky utilitě CD Startup Standard.

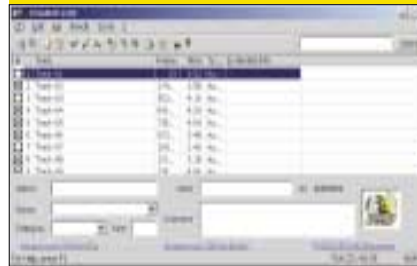
brat, pro které verze je daná utilita vhodná, ostatně přesně tak, jak to znáte z CD našeho časopisu. Nakonec ještě můžete zadat velikost a název souboru, jenž se má spustit klepnutím na položku spouštěcího menu. Tlačítko *Skins* vám dovolí vybrat jedno z deseti uživatelských rozhraní. Ta dají vašemu menu vsutku neotřelý vzhled. Bohužel se sem nedají umístit rozhraní vlastní. Nakonec stiskněte tlačítko *Erstellen* a za několik sekund získáte všechna potřebná data pro vypálení na CD.

Ripování hudebních CD disků

Free Rip 3.2

Cena: zdarma, financovaný reklamou

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: www.mgshareware.com
(freeirmp3.exe, 1,02 MB) a [NA NAŠEM CD](#)

Co dokáže: **Free Rip** je freewareová utilita, která ripuje, tj. ukládá hudbu z cedéček na pevný disk. Vybrat si můžete mezi formáty MP3, WAV a OGG. V případě, že se jedná o CD zakoupené někde v obchodě, mohou být automaticky získány informace o disku a interpretovi z lokální či internetové databáze CDDB.

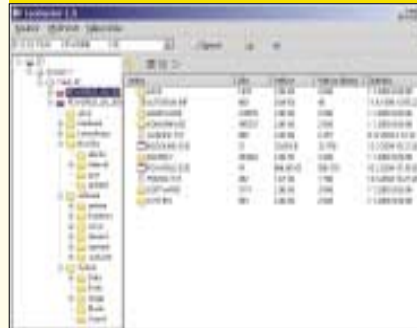
Jak funguje: Během instalace utility byste si měli v šestém okně zrušit zatržítka před položkou *Install My Search Bar*. V opačném případě program nainstaluje na váš počítač doplněk pro Internet Explorer, kterým je tato utilita částečně financována. Vedle verze s reklamou, existuje ještě verze bez reklamy a bez zobrazování úvodní obra-

Záchrana dat

ISO Buster 1.5

Cena: zdarma

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

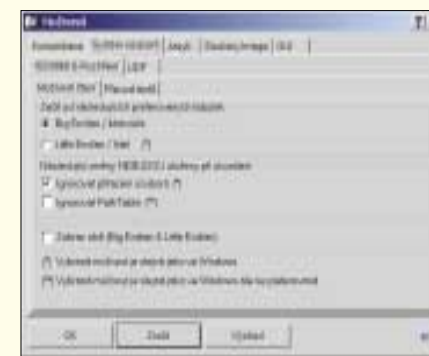
Internet: www.smart-projects.net
(IsoBuster 1.5 (All languages) Setup.exe, 3,79 MB) a [NA NAŠEM CD](#)

Co dokáže: U prepisovatelných CD nebo DVD disků se po nějaké době často začínají objevovat chyby čtení. To člověka dokáže rozladit zvláště tehdy, pokud se jedná o jeho vlastní dokumenty, obrázky či zazálohované soubory. Přesto

► Konstantní nebo variabilní: Free Rip nabízí mnoho možností konfigurace. Mimo jiné si můžete nastavit bitrate.

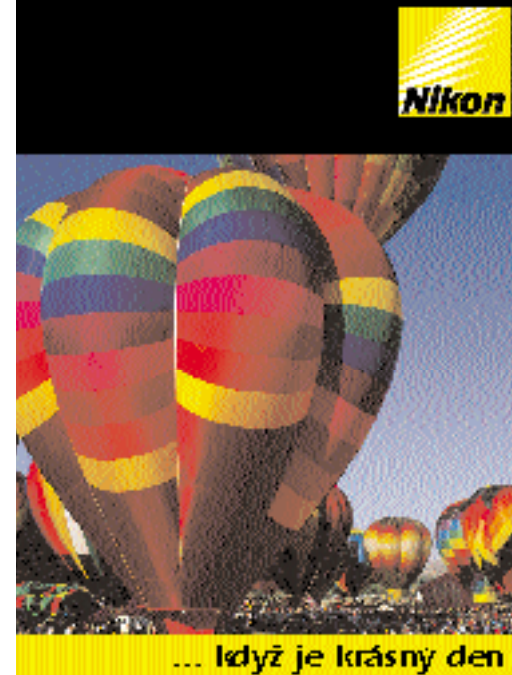
zovky, ale stojí 10 USD. Při prvním spuštění vás Free Rip vyzve k zadání několika údajů týkajících se konfigurace. Tady např. uvedete formát pro ripované soubory a strukturu složek, kterou má utilita na pevném disku vytvářet při zápisu. Dále si lze nastavit, zda upřednostňujete konstantní či variabilní bitrate. Pro vlastní ripování vložte CD do mechaniky, kterou jste si nastavili v menu *CD/Options* na záložce *Device*. Free Rip automaticky načte jeho obsah a navrhne vám relevantní položky z databáze CDDB. Není-li vaše album v databázi obsaženo, musíte si odpovídající údaje doplnit sami, popřípadě je i sami vložit do CDDB. Nakonec si vyberte stopy, jež chcete ripovat, a vlastní akci spusťte některým z příkazů v menu *Rip*. Pokud budou mít ripované hudební soubory příliš nízkou či naopak příliš vysokou hlasitost, pak byste měli v menu *CD/Options* na záložce *General* přenastavit posuvníkem parametr *Ripping Volume*.

► Pomoc, moje soubory! ISO Buster umí a dokáže vám pomoci při opravě zdnalivě již zničených CD či DVD disků.

není zdaleka vše ztraceno. Proto, abyste z poškozeného disku zachránili alespoň něco, použijte freewareovou utilitu **ISO Buster**. Ta zkouší prověřit všechny dostupné CD či DVD, a prostřednictvím technik pro korekci chyb se pokouší načíst data a uložit je na pevný disk. Dále dokáže vyhledávat ztracené UDF soubory.

Jak funguje: Během instalace budete vyzváni, abyste určili, které formáty obrazů (*image*) mají být ISO Busterem otevírány. Na výběr máte okolo 20 z nich, např. ISO, BIN a CUE. Po instalaci

... když je krásný den

www.nikon.cz

budete vyzváni k zadání registračního čísla. Nechte políčko volné a namísto toho stiskněte tlačítko *Free funct. only*. Pro zajímavost: Vedle zdarma dostupné verze existuje i verze sharewarová za 20 USD, která disponuje více funkce-

mi. Český jazykový modul do aplikace nastavíte v menu *Options/Language* na záložce *Language*. ISO Buster automaticky po spuštění načte obsah média a ve většině případů rovněž zobrazí soubory. I tehdy, je-li médium považováno za po-

škozené a nejde jeho obsah obvyklými prostředky načíst. Velmi praktická je schopnost rozdělit si jednotlivé image na menší části, tak aby se vešly třeba na diskety nebo další CD. Rozdělení provedete přes menu *Možnosti/Soubory Image*.

Kódování do formátu MPEG

Tmpegenc 2.521

Cena: zdarma

Operační systém: Windows 98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: www.tmpegenc.net
(TMPG.ZIP, 1,63 MB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Tmpegenc umí zkonvertovat soubory AVI do formátu MPEG-1 či MPEG-2. Kromě toho

dokáže vytvářet disky VCD, SVCD, jakož i DVD. Dále podporuje v Evropě rozšířenou televizní normu PAL a rovněž americkou normu NTSC. Ani formáty zobrazení 4 : 3 či 16 : 9 pro něj nejsou překážkou. Tmpegenc má řadu schopností, kterými se do velké míry dá určovat kvalita výstupu. Třeba měnit bitrate či formát zvuku. Dále je k dispozici několik užití, jimiž můžete soubory MPEG stříhat a opět dávat dohromady. Také lze spojovat filmy se stejnou zvukovou stopou. Za nedostatek můžeme považovat to, že program podporuje pouze stereo, a nikoli prostorový zvuk.

Jak funguje: Při prvním spuštění se při standardním nastavení objeví průvodce. Umístěním zatržítka před volbu *Enable this Wizard at start up* si nastavíte, že se průvodce bude zobrazovat při každém spuštění. Jinak se dá vyvolat stiskem klávesové zkratky <Ctrl><W>. Ovšem pamatujte, že přes průvodce se nelze dostat ke všem speciálním funkcím. Nejprve v průvodci zadejte, jaký typ média budete chtít vytvořit a vyberte si zdroj, kde jsou vaše data umístěna. V dalším okně *Filter setting* se dají zmírnit rušivé elementy

▲ Konvertování a stříhání videa: Se zdarma dostupnou utilitou pro kódování do formátu MPEG si můžete upravovat různé formáty videa a vytvářet disky.

snižující kvalitu obrazu. Jedná-li se o nějakou delší filmovou sekvenci, můžete zde umístěním zatržítka u položky *Source range* vybrat, kterou část filmu budete chtít na CD či DVD umístit. Pokud jste omezeni kapacitou média, zkuste stisknutím tlačítka *Setting* na záložce *Video* experimentovat s různými položkami v poli *Rate control mode*.

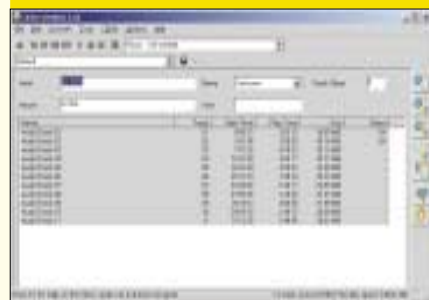
Ripování hudebních CD disků

Cdex 1.51

Cena: zdarma

Operační systém: Windows 95/98/ME, NT4, 2000, XP

Internet: www.cdex.n3.net
(cdex_151.exe, 1,9 MB) a **NA NAŠEM CD**

Co dokáže: Jestliže si chcete ukládat hudbu na cédéčka v nějaké úsporné formě, prokáže vám právě MP3 formát velmi dobré služby. Na jeden disk se totiž vejde okolo 10 hodin hudby v kvalitě blízké se kvalitě hudebních CD. **NA NAŠEM CD** vám nabízíme zdarma dostupnou utilitu **Cdex**, která umí hudbu z CD dostat a uložit ji na pevný disk. Vedle integrovaného encoderu Lame dovoluje použít i enkodery jiných, ovšem pokud je máte

na počítači nainstalovány. Jednotlivé stopy z hudebního CD tak můžete ukládat ve formátu WAV či MP3. Navíc Cdex podporuje i doposud ne tak rozšířený formát Ogg Vorbis, u něhož je komprese ještě vyšší.

Jak funguje: Vložte CD, které chcete ripovat, do mechaniky. Cdex načte jeho obsah a zobrazí název a délku disku i jednotlivých stop. Při ripování se nastavuje umístění výsledného souboru pomocí proměnných v menu *Options/Settings* na záložce *Filenames*. V případě, že se jedná o nějaké běžnější CD, které se nachází v databázi CDDB, může Cdex ripované soubory automaticky opatřit názvem a jménem interpreta. V tomto případě v menu *CDDB* vyberte buď příkaz *Read from Local CDDB*, nebo *Read Remote CDDB* – to podle toho, zda máte CDDB databázi na svém pevném disku, či zda chcete patřičné informace hledat v databázi na internetu. V menu *Options/Settings* si rovněž můžete stanovit, který kodek má být k ripování použit a v jaké kvalitě má Cdex soubory ukládat. Jako slušný kompromis se jeví

hodnota 192 Kb/s, při níž získáte vysokou kvalitu zvuku při nejlepší kompresi.

Pomocí Cdex však můžete ripovat i části jednotlivých stop. Chcete-li MP3 soubory převést zpět na Audio CD, i to je možné, a to přes volbu *Convert Compressed Audio File(s) to WAV file(s)* z menu *Convert*. V tomto případě je samozřejmé, že výsledkem nebude nahrávka v úplné CD kvalitě, neboť originál již byl jednou zkomprimován a došlo tedy ke ztrátě kvality. Zpětnou dekompresí kvalitu nahrávky zvýšit nelze. 4 0231/OK

▲ Komfort: Pokud se album nachází v databázi, dokáže Cdex názvy souborů vygenerovat automaticky